

DÖRDÜNCÜ NESİL SAVAŞ VE TEORİSİ_2

Dr. Özkan YAVUZYLMAZ

Dördüncü nesil savaşta amacın, düşmanın kontrol edilebilir hale getirilmesi olduğu söylenebilir. Bu kavramda düşman ile müttefik kavramı arasındaki fark da belirsizleşmektedir. Sun-Tzu'nun (2008:85-88) da belirttiği gibi düşmanın algısının değiştirilmesi, kendi çıkarlarını koruyamayacak, savaşamayacak veya savaştan cayacak hale getirilmesi, savaş sanatının bir parçasıdır. Bu tür etkiler için de casuslar kullanılmaktadır. Savaş ruhu denilen psikolojik motivasyonun etkilenmesi ve düşmanın savaş ruhunu bozmak Sun-Tzu tarafından savaşın kazanılmasında önemli bir faktör olarak değerlendirilmiştir (134).

Dördüncü nesil savaşta **savaş-barış, zafer-yenilgi ve asker-sivil** arasındaki ayrımlar **bulanıklaşmaktadır** ve bu kavramlar **belirsizleşmektedir** (Lind ve diğerleri 1989:22-26). Çıkarlarını korumak isteyen günümüz devletleri, bu çıkarların devam ettirilmesi için, dördüncü nesil savaş yöntemlerinden bazılarını uygulayabilmektedir. Özellikle bu tür savaşta istihbarat örgütlenmelerinden yararlanılmaktadır. Aslında barış ortamı gibi görünen bir ortamda, (buna en iyi örnek soğuk savaş dönemi olarak gösterilebilir), perde arkasında birçok istihbarat faaliyeti devam edebilmektedir. **Amaç ve isteklerini o ülkeyle doğrudan savaşmak yerine, o ülkeyi yöneten kişileri çeşitli yöntemlerle etkileyerek, çıkarlarını sürdürmek isteyen ülkeler dördüncü nesil savaş teorisini, destekler niteliktedir.** Yöntemlere, genelde uluslararası ilişkilerde diplomasinin işe yaramadığı zamanlarda başvurulmaktadır. Bu tür ortamlarda zafer ve yenilgi kavramları yerine, çıkarları sağlayan ortamın sürdürülebilirliği önemlidir. Terör örgütlerinin de sahip oldukları ideolojik, politik veya etnik etkilerinin dışında, destek aldıkları ülkelerin çıkarlarını da devam ettirmek için varlıklarını sürdürdükleri gözlemlenebilmektedir.

Teknolojik açıdan bakıldığında, nükleer etkili silahlar (uranyum çekirdekli mermiler), yüksek enerji silahları, psikolojik etkili silahlar, siber savaş, nano teknoloji, biyolojik ve toksin etkili silahlar gibi birçok sıradışı yeni teknoloji de dördüncü nesil savaş kapsamına girmektedir. Lind ve diğerleri (1989: 22-26), dördüncü nesil savaşın artık batı temelli taktik ve stratejilere bağlı olmayacağını ve 500 yıllık batı temelli bir savaş yapısının artık sona erdiğinden bahsetmektedirler. Bahsedilen bu savaş türünün sadece teknolojik kaynağı batı temelli olmaktadır. Bununla birlikte günümüzde uzak doğuda meydana gelen teknolojik gelişmeler, savaşın teknolojik kısmına, doğu ülkeleri tarafından, hakim olunabileceğini henüz göstermemektedir (Lind ve diğerleri 1989 :22-26).

Echevarria'ya (2005:2) göre dördüncü nesil savaş teorisi, yetersiz tarihi verilere dayanmakta ve daha fazla karmaşıklık yaratarak kesinleşmesi de mümkün görünmemektedir. Dördüncü nesil savaş günümüzde komplo teorileri olarak adlandırılabilir olaylar ile birlikte, paranoyak bir geleceği göstermektedir. Ancak gelişmiş ülkelerin bu tip yöntemlere başvurdukları ve bu yöntemleri uygulamak için, terörist örgütler de dâhil, çeşitli örgütsel yapılanmalar kurabildikleri de bir gerçektir. Dördüncü nesil savaş kavramı "ya olursa" mantığı üzerine oturtulmuş bir teori olarak gözükmemektedir. Teoride aynı zamanda ileri teknoloji kullanan terör örgütlerinden bahsedilmekte fakat günümüz terör örgütlerinin kullandığı yöntem ve teknolojilerin çok basit olduğu, buna rağmen Internet ve medya gibi kavramlara çok kolay adapte olabildikleri gözlemlenmektedir.

Kısaca dördüncü nesil savaş teorisi henüz kesin sınırları olmayan bir teori olarak gözükmemekte ve günümüz asimetric savaş yapısını anlamaya yönelik bir adım olarak değerlendirilebilir. Uygulanan yöntemler, stratejiler ve taktikler tamamen savaş dışına çıkmakta sadece halkların kültürel, sosyo-ekonomik yapıları gibi yeni bir savaş ortamının açılması olarak da değerlendirilebilir. Ancak bu tür olguların, daha önce Sun-Tzu gibi doğu araştırmacıları tarafından ortaya çıkarıldığı bilinmektedir. Bu yeni savaş neslinin tanımlanmasının zamanla daha da zorlaşacağı öngörülmektedir.

Kaynakça:

Echevarria Antulio J. II **“Fourth-Generation War And Other Myths”** Strategic Studies Institute (2005) 1-21
<http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdffiles/pub632.pdf>

Lind William S. **“Understanding Fourth Generation War”** Military Review, September-October (2004) 12-16

Lind William S., Nightengale Keith, Shmitt John F., Sutton Joseph W., Wilson Gary I. **“The changing Face of War: Into the Fourth Generation”** Marine Corps Gazete October (1989) 22-26

Sun-Tzu **“Savaş Sanatı”** Türkçesi: Adil Demir, Kastaş Yayınevi İstanbul (2008)